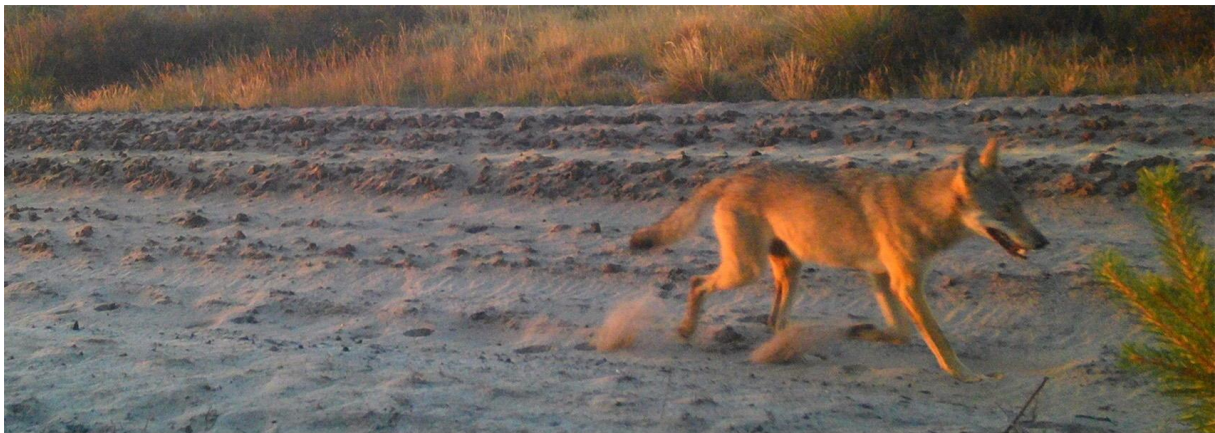

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Q&A – Actualiteit Wolf en pony

4-9-2025

Wat is huidige wolvenpopulatie in Vlaanderen?

In de roedel Hechtel-Eksel tellen we momenteel 2 ouders en minstens 7 welpen.

In Nationaal Park Bosland zijn er sinds begin juli sporen gevonden van een nieuwe wolf. Maar deze kunnen we op dit ogenblik nog niet als gevestigd beschouwen.

<https://anb.prezly.com/nieuwe-wolf-opgedoken-in-bosland>

Ook in het Nationaal Park Hoge Kempen werd recent een wolf waargenomen. Het is nog onduidelijk of dit de wolf is waarvan eerder ook sporen werden gevonden Nationaal Park Bosland of een andere wolf.

Tot slot is er in de provincie Antwerpen één gevestigde wolvin in de Noorderkempen.

Specialiseert de wolf zich in pony's?

In het overzicht van de schadegevallen zie je alle diersoorten die de afgelopen jaren het slachtoffer werden van een wolvenaanval: schaap, geit, kalf, rund, damhert, ezel, pony, lama, moeflon, alpaca en wallaby.

Sinds begin augustus ligt het aandeel *paardachtigen* in de schadegevallen opmerkelijk hoger, maar daar patronen van specialisatie in zien, is speculatie en giswerk. Wolven zijn ook geen 'specialisten', maar opportunisten. En nu zien we dat de wolven een reeks opportuniteiten zagen bij pony's. Dit kan binnen een week of een maand weer helemaal anders zijn, met andere opportuniteiten. Maar dat kunnen we niet voorspellen. Het enige patroon dat uit het overzicht van de schadegevallen duidelijk kan afgeleid worden is dat dieren die in een weide staan die niet wolfwerend is, slachtoffer worden.

In het leefgebied van de roedel Hechtel-Eksel is nog nooit een schadegeval gerapporteerd in een correct geïnstalleerde en goed onderhouden wolfwerende omheining.

Is deze reeks aanvallen op pony's een reden om het wolvenprotocol te activeren?

Het huidige 'Interventieprotocol probleemsituaties wolf' definieert een aantal situaties tussen wolf enerzijds en mens, vee en hond anderzijds die een probleem kunnen vormen en ook situaties waarin sprake is van een probleemwolf.

Schade aan onbeschermd of slecht beschermd vee wordt in het protocol omschreven als een probleemsituatie, maar is geen reden om een wolf als probleemwolf te omschrijven.

Die probleemsituatie vraagt wel om een interventie. En in het protocol is duidelijk omschreven dat in deze situatie preventieve maatregelen moeten worden genomen om vee te beschermen en ook de communicatie naar de doelgroep moet opgedreven worden. Want onbeschermd vee verhoogt ook het risico op specialisatie.

Dus deze maatregelen moeten zeker verder geactiveerd worden.

Het huidige interventieprotocol is [online te raadplegen](#)

Zijn wolven een gevaar voor de mens? In Nederland werd een kind aangevallen. Kan dat ook bij ons?

Wolven zijn in principe niet gevaarlijk voor mensen. Ze zijn van nature schuw en vermijden contact met de mens. Het risico op een aanval op mensen is zeer klein, maar niet onbestaand.

In heel uitzonderlijke gevallen kan een wolf toch toenadering zoeken tot mensen en/of agressief gedrag vertonen. Dit gebeurt meestal als mensen de dieren voederen, waardoor de wolf mensen met voedsel gaat associëren en hij mensen benadert. Een wolf verwacht dan voedsel en kan brutaal reageren wanneer hij dat niet krijgt en bijvoorbeeld een mens bij de arm of een been grijpen.

Dat is wellicht wat er recent ook in Nederland gebeurd is met een wolf die een kind aanviel. In Nederland ligt het leefgebied van een aantal wolvenroedels ook in natuurgebieden met een zeer hoge recreatiedruk, waar mensen tot zeer dicht bij wolvennesten kunnen komen. Die jonge wolven zien bijna dagelijkse mensen op korte afstand en leren zo als jonge welp dat mensen deel uitmaken van hun leefomgeving. Dit maakt dat die jonge wolven vaak wat nieuwsgieriger zijn naar mensen. Wanneer dan die ervaring door de wolven positief wordt bekrachtigd (bv door voederen), is de kans op evolutie naar brutaal gedrag groter. In Vlaanderen groeien wolven op in gebieden die niet toegankelijk zijn voor het publiek. We zien dat de jonge wolven dan ook heel mensenschuw zijn.

Een wolf die niet meer mensschuw is of zelfs brutaal gedrag vertoont, is een probleemwolf. Net daarom wordt het gedrag van de wolven in Vlaanderen nauwgezet opgevolgd en voortdurend getoetst aan het interventieprotocol probleemsituaties wolf. Het protocol legt vast in welke situaties ingegrepen kan worden en dat gebeurt best in een zo vroeg mogelijk stadium om escalatie van ongewenst gedrag te voorkomen. In Nederland is het protocol niet toegepast en is de situatie daarom geëscaleerd.

De wolven in Limburg hebben voor alle duidelijkheid nog nooit gelijkaardig gedrag vertoond. Wel duiken de wolven regelmatig op in de buurt van bewoond gebied, maar blijven ze steeds ver weg van mensen. Maar dit is normaal wolvengedrag.

Het hele protocol kan je inkijken via www.natuurenbos.be

Zie je zelf een wolf bij je in de buurt? Meld dan steeds via wolf@inbo.be

Wat moet ik doen als ik een wolf tegenkom?

De kans op een toevallige ontmoeting met de wolf, is heel klein.

Wolven zijn vooral 's nachts actief en het zijn schuwe dieren die contact met mensen vermijden. Bovendien hebben ze een goede schutkleur.

Kom je toch oog in oog te staan met een wolf?

- Blijf rustig. Het dier zal wellicht snel weer weglopen.
- Als de wolf niet zelf vertrekt, jaag hem dan weg. Maak jezelf groot en dreigend: roep hard, klap in je handen, maak grote bewegingen met je armen ...
- Hou je hond aan de leiband. Een wolf kan een loslopende hond als een indringer of een prooi beschouwen en bijgevolg aanvallen.
- Voeder een wolf nooit!
- Meld via wolf@inbo.be

Bestaat er een kans op overpopulatie?

Het territorium van een wolvenroedel beslaat 200 tot 400 vierkante kilometer, afhankelijk van hoeveel prooidieren er te vinden zijn. Binnen dat territorium jagen ze alle andere wolven weg. Wolven (en andere territoriale roofdieren) verschillen daarin van bijvoorbeeld everzwijnen, die in aantal blijven toenemen zolang er voedsel beschikbaar is.

De meeste jonge wolven zoeken na één of twee jaar een eigen leefgebied, buiten dat van hun ouders. Ze leggen daarbij grote afstanden af, tot wel 1.000 kilometer. We mogen dus verwachten dat de soort regelmatig in Vlaanderen zal opduiken. De meeste jonge wolven zullen hier enkele dagen of weken rondkijken en dan weer verder trekken. Die zogenaamde 'dispersie' is grotendeels onvoorspelbaar.

Een paar wolven zullen zich ook effectief in Vlaanderen vestigen. Het aantal gebieden dat daarvoor in aanmerking komt, is echter beperkt. Voor het grootbrengen van hun jongen kiezen wolven relatief grote gebieden binnen hun territorium waar in het voorjaar nauwelijks mensen komen. Deze rustzones moeten minstens enkele tientallen hectare bedragen en dat is in Vlaanderen maar weinig te vinden.

Europa besliste om de beschermingsstatus aan te passen. Wat betekent dat concreet voor Vlaanderen?

De Europese bescherming is geregeld in de Habitatrichtlijn. Concreet is de beschermingsstatus in van de wolf verlaagd en is de wolf voortaan opgenomen in bijlage V van de Habitatrichtlijn en niet langer in bijlage IV.

Bijlage IV bevat de strikt beschermde soorten. In bijlage V is de bescherming als volgt omschreven: *"Dier- en plantensoorten van communautair belang waarvoor het onttrekken aan de natuur en de exploitatie aan beheersmaatregelen kunnen worden onderworpen"*

Maar de voorwaarde om dit te doen is dat dit *verenigbaar moet zijn met het behoud van die soorten in een gunstige staat van instandhouding*.

De 'verlaging' in beschermingsstatus betekent dus concreet dat er minder nadruk ligt op strikte bescherming van elke individuele wolf. Maar het beleid blijft gericht op bereiken en behouden van gunstige staat van instandhouding.

Op dit ogenblik is er in Vlaanderen nog geen gunstige referentiewaarde vastgelegd. Hiervoor vindt momenteel grensoverschrijdend overleg plaats. Bij huidig laag aantal is er geen marge voor beheer van populatie. Interventieprotocol probleemsituaties biedt wel een handvat voor beheer van individuele probleemwolven.

Kunnen wolven (tijdelijk) bijgevoederd worden zodat ze geen vee meer zouden aanvallen?

Het bijvoederen van wolven wordt ten stelligste afgeraden. Wolven zien mensen als een potentiële bedreiging en zullen daardoor de confrontatie met mensen mijden. Bij bijvoederen zullen wolven een positieve associatie maken tussen mensen en voedsel, wat kan leiden tot conflicten. Bijvoederen wordt ten aanzien van alle zoogdieren best afgeraden. De schuwheid ten aanzien van mensen dreigt daardoor te verdwijnen. Wolven zullen dan mensen benaderen om voedsel te verkrijgen. Indien de wolf bij dergelijke benadering niet beloond (gevoederd) wordt, kan dit resulteren in agressief gedrag (o.a. bijten). Wolven die actief mensen benaderen en agressief verdrag vertonen, worden volgens het 'Interventieprotocol probleemsituaties wolf' als probleemwolven beschouwd, die zo snel mogelijk verwijderd dienen te worden.

De beste manier om te vermijden dat vee aangevallen wordt, is om ervoor te zorgen dat het vee beschermd is met een goed werkende wolfwerende omheining.

Ik wil een wolfwerende omheining plaatsen, maar heb geen recht op subsidies omdat ik (net) buiten de risicozone woon. Hoe wordt die risicozone bepaald?

De risicozone wordt bepaald op basis van de *regelmatige* aanwezigheid van een wolf. In principe gaat het dus over een zone waar een wolf gevestigd is of om een regio waar regelmatig opnieuw zwervende wolven opduiken. De risicozones worden om de drie maanden geactualiseerd op basis van de meest recente schadegevallen en monitoringgegevens.

Op basis van die gegevens wegen we af waar de grens ligt tussen enerzijds een regio waar de kans op schade groot is en waar dus extra steun van de overheid nodig is en regio's met een kleinere kans op schade en waar extra steun niet in verhouding zou staan tot de kans op schade.

Zo'n grens afbakenen, betekent natuurlijk ook dat er altijd een aantal veehouders net buiten de risicozone vallen. Wel worden de grenzen voldoende ruim genomen en volgen het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) de wolvenpopulatie en gedrag nauwgezet op. Elk kwartaal kan de risicozone in Vlaanderen aangepast worden.

Veehouders buiten de risicozone hebben dus geen recht op subsidies voor de aankoop van materiaal voor een wolfwerende omheining, maar kunnen wel rekenen op de gratis ondersteuning door het Wolf Fencing Team Belgium. Zij geven gratis advies en kunnen helpen bij het plaatsen van de omheining. Hou er wel rekening mee dat het Wolf Fencing Team aanvragen binnen de risicozone prioritair behandelt.

En hoewel de kans op schade buiten de risicozone lager is, is dit nooit volledig uitgesloten. Zwervende wolven kunnen in heel Vlaanderen schade aanrichten. Daarom kunnen alle veehouders in heel Vlaanderen rekenen op een schadevergoeding. Voorwaarde is wel steeds dat de schade gemeld wordt via www.wildinzicht.be en dat onderzoek bevestigt dat het wel degelijk om een wolf gaat.

Meer info over de risicozone, preventie en schade vind je terug op de website van Natuur en Bos: <https://www.natuurenbos.be/dossiers/de-wolf-vlaanderen>

Extra Q&A – Achtergrond: https://natuurenbos.be/sites/default/files/2024-04/Veelgestelde_vragen_over_wolf_versie_04-2024.pdf